Voortgangscommissie

Sint Maarten

Tweeendertigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 oktober 2018 – 1 januari 2019

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. J.J. Rogers, lid

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

februari 2019

Inhoudsopgave

1. Algemeen ……3
2. Korps Politie Sint Maarten (KPSM)……4
3. Gevangenis Point Blanche (PBP)……..……..6
4. Overzicht van aanbevelingen ……...10

Bijlagen:

- Concept Uitvoeringsrapportage van KPSM, dd 15 januari 2019
- Concept Uitvoeringsrapportage Point Blanche, dd. 15 januari 2019

1. Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de tweeendertigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het vierde kwartaal van 2018. Het werkbezoek van de commissie vond plaats van 28 januari tot en met 31 januari 2019. Het volgende werkbezoek zal plaatsvinden in de week van 6 mei 2019.

Gesprekspartners tijdens dit bezoek waren de nieuw aangetreden hoofdofficier van justitie, de Ombudsman, de statenvoorzitter, de minister president, de minister van justitie, de senior adviseur van de minister van Financien, de voorzitter van de commissie Onderlinge regeling Grenstoezicht, de detachementscommandant van de Kon.Marechaussee, de directeur van het National Recovery Program en de vertegenwoordiger van Nederland te Philipsburg. Tevens werd gesproken met de korpschef en zijn MT leden en het hoofd van het Nederlandse detachement van de Nationale politie op Sint Maarten. Voorts heeft de commissie kennigemaakt met de beoogd SG van Justitie. Aan het eind van het werkbezoek sprak de commissie met de Gouverneur.

In Nederland spraken de voorzitter en het Nederlands lid van de commissie voorafgaand aan het bezoek met minister Dekker, als verantwoordelijke minister voor de DJI en de staatsecretaris van BZK.

Het is goed te constateren dat de minister van Justitie erin is geslaagd binnen korte tijd een nieuwe secretaris-generaal voor het ministerie van Justitie aan te trekken en aandacht heeft voor het versterken van de capaciteit op het ministerie.

De commissie gaf tijdens het vorige werkbezoek in de Staten een presentatie over de plannen van aanpak van de politie en de gevangenis. Naar aanleiding van de situatie rond de gevangenis werd een spoeddebat met de minister aangevraagd. Hoewel een debat daarover enkele malen op de agenda stond is dat nog niet gehouden.

2. Korps Politie Sint Maarten

Bij het bezoek aan het KPSM heeft de commissie kennisgenomen van de vorderingen op het gebied van de reparaties van het hoofdbureau. De renovatie van het gebouw, gefinancierd door het Sint Maarten Recovery Fund, is in volle gang; nieuwe ramen zijn geplaatst, de schimmel wordt bestreden en de systeemplafonds worden vervangen. De commissie heeft een bezoek gebracht aan het cameratoezicht, dat in het gebouw naast het hoofbureau is gevestigd en waar ook de nieuwe centrale meldkamer is ondergebracht. Het cameratoezicht is operationeel en de medewerkers hebben allen de training voor ht cameratoezicht met succes gevolgd. Informatie over de waarnemingen van het cameratoezicht wordt met de centrale meldkamer gedeeld voor een eventuele opvolging van de melding door de surveillancedienst.

De korpschef zegde toe het jaarplan 2019 na vaststelling daarvan door de minister ter informatie aan de commissie zal worden gezonden. Bij het volgende bezoek van de commissie in mei zal het criminaliteitsbeeld over 2018 gereed zijn en aan de commissie worden gepresenteerd.

Vorderingen zijn ook gemaakt bij het invullen van de functie van hoofd bedrijfsvoering en de informatievoorziening. Tijdens het overleg met de korpsleiding heeft de commissie met het nieuwe hoofd bedrijfsvoering kennisgemaakt. Bij de grensbewaking is het BMS systeem weer in gebruik genomen en binnenkort zal de politie weer op Actpol aangesloten zijn.

Voor KPSM kan worden geconstateerd dat veel onderdelen uit het verbeterplan van het oorspronkelijke plan van aanpak, zijn uitgevoerd, dankzij de inspanningen van de korpsleiding. Het Korps doet veel aan regionale samenwerking en de samenwerkingsrelatie met de nationale politie werkt eveneens zeer goed, zo heeft de commissie van alle betrokken partijen vernomen.

Een wezenlijk onderdeel, de groei van het korps, blijft echter achter.
De sterkte van het korps is bij herhaling onderwerp van discussie over welke personeelsleden al dan niet meetellen, waarbij afhankelijk van de gekozen berekeningswijze er verschillende uitkomsten zijn. Om de sterkte kunnen bepalen geeft de Onderlinge Regeling minimale sterkte politie (OR) het enige harde criterium: de minimale sterkte moet 75 procent van de totale formatie van het korps aan executief personeel bestaan, daarbij aspirant agenten niet meegeteld.
Omdat sinds de opstelling van deze OR de ontwikkelingen in en om het korps niet hebben stilgestaan kan er aanleiding zijn om de criteria van die sterkte berekening anders toe te passen.
Deze ontwikkelingen zijn opgenomen in het herziene inrichtingsplan en functieboek van het korps dat volgens de rapportage van de minister aan het centrale overleg met de vakbonden (GOA) is gezonden. Bij herhaling heeft de minister toegezegd dat de commissie deze wijziging van het oorspronkelijke plan van aanpak op grond van artikel 29 van de Samenwerkingregeling voor advies zal ontvangen, doch daarvan is tot op het moment van het schrijven van deze rapportage nog niet gekomen.

Samengevat ontbreekt het op dit moment aan enige houvast om te beoordelen welke sterkte vereist, dan wel gewenst is en ontbreekt informatie om een eenduidige sterkteberekening te kunnen maken. Ook kan niet goed worden beoordeeld of het huidige groeimodel, waarvan de commissie verwacht dat die achterblijft bij de beoogde toename van de sterkte, voldoende is. De commissie verzoekt de minister daarom op korte termijn alsnog een adviesaanvraag aan de commissie te zenden. In een afzonderlijke brief heeft de commissie daarop bij de minister nogmaals aangedrongen.

3. Gevangenis Point Blanche

Een opmerking vooraf is dat de commissie ook tijdens dit werkbezoek niet de overtuiging heeft gekregen dat de problematiek van het gevangeniswezen planmatig wordt aangepakt ook al wordt er hard gewerkt. Het is daarom dat de commissie telkens heeft aangedrongen op de spoedige aanstelling van een programmamanager die op dagelijkse basis vanuit het ministerie alle activiteiten uit het detentieplan kan coordineren. De nieuwe directeur van de inrichting is belast met de dagelijkse leiding van de detentieinrichting(en).
De minister stelt dat hij een projectteam heeft ingesteld die de problematiek van de gevangenis moet aanpakken. De commissie is er niet van overtuigd dat een projectteam de adequate aanpak is voor de uitvoering een breed programma. Een projectteam is bedoeld om een project uit te voeren en een zeer concreet resultaat te bereiken. Dat is wezenlijk iets anders dan een programma uitvoeren. Een programma wordt gemaakt om een doel te bereiken en bestaat gewoonlijk uit een aantal onderling samenhangende projecten en activiteiten, in tijd geordend en voorzien van mensen en middelen. De opdracht waar Sint Maarten voor staat is een verandering van het gehele detentiesysteem conform het advies van DJI. Dat is het doel dat bereikt moet worden. Niet alleen is de omvang en de breedte van de huidige problematiek groot (o.a. migratie gedetineerden, oplossen personeelsproblematiek, herstel huidige gebouw, nieuwbouw en opzetten van de overige onderdelen van de keten waaronder resocialisering en reclassering), maar ook de urgentie is een niet te onderschatten factor. Een projectteam, dat bestaat uit ambtenaren die dat naast hun andere dagelijkse werk doen, kan nuttig zijn om de uitvoering van de afsprakenlijst te sturen, doch dat is één onderdeel uit het detentieplan 2019-2023 van de minister. Primair is van belang dat er een goed uitvoeringsprogramma komt voor het beleidsplan zoals dat door DJI is opgesteld. En dat programma zal goed gemanaged moeten worden. Dat kan op verschillende manieren, en inderdaad is een programmamanager één van die manieren. Voor de uitvoering van dat programma zijn bijzondere kwaliteiten kennis, kunde en tijd nodig. De commissie adviseert de focus te leggen op een goed programma en daar een adequate vorm van management voor te kiezen. Het aanwezig zijn van een programmamanager is geen doel op zich. De commissie adviseert de bewindspersonen van beide landen niet te focussen op het al dan niet aanwezig zijn van een programmamanager, maar op het programma zelf en een adequate wijze van managen daarvan.

De situatie in de gevangenis blijft onverminderd zorgelijk. Er is een ernstige personele onderbezetting waardoor er per shift maar 3 á 4 bewaarders zijn op een bezetting van 70 gedetineerden. De huidige capaciteit is vol en criminelen worden heengezonden dan wel vervroeg in vrijdheid gesteld. De veiligheid, waarover de commissie in de vorige rapportages schreef is daarom nog steeds in het geding. Er is nog geen verantwoorde terugkeermogelijkheid voor de uitgeplaatste gedetineerden en jeugdige criminelen worden, in elk geval tot mei, wegens het ontbreken van detentieruimte heengezonden, ongeacht de zwaarte van het delict.

Directie en bedrijfsvoering
Van de minister van Justitie vernam de commissie dat met één der kandidaten voor de functie van directeur van de gevangenis vergaande gesprekken zijn gevoerd die kunnen leiden tot het op korte termijn aantreden van de nieuwe directeur.
Over de nog steeds - inmiddels al jaren - openstaande functie van hoofd bedrijfsvoering van de gevangenis bleek in het gesprek met de minister dat die functie vanuit het ministerie wordt uitgevoerd. De commissie vindt dat geen goed zaak, omdat deze vitale functie op dagelijkse basis ter plaatste in de gevangenis moet worden uitgevoerd. De commissie is zelfs van mening dat een van de belangrijkste reden voor het slecht functioneren van de inrichting het gebrek aan deugdelijk bedrijfsvoering is en dringt er daarom bij de minister op aan ook deze functie alsnog op korte termijn te laten vervullen door een gekwalificeerde functionaris.

Actuele stand van zaken huisvesting
Om de actuele stand van zaken rond de huisvesting van gedetineerden op te nemen heeft de commissie in aanwezigheid van een medewerkster van het kabinet van de minister van Justitie en een medewerker van VNP een bezoek gebracht aan het miss Laliecentre, het grenshospitium Simpson Bay en de lokatie Pointe Blanche.

Geconstateerd kon worden dat het miss Laliecentre vrijwel gebruiksgereed is, omdat de meest noodzakelijke reparaties zijn uitgevoerd. Met de huisvesting van gedetineerde jongeren kan worden begonnen, zodra de in bestelling zijnde deuren zijn geleverd en geplaatst. De verwachting is dat zulks in mei zal gebeuren. Er zou dan voldoende personeel aanwezig zijn om een beperkt contingent jongeren te accomoderen.

De situatie in het grenshospitium te Simpson Bay is ten opzichte van het vorige bezoek van de commissie begin 2018 niet veranderd. De locatie, die voor de huisvesting van groepen is ingericht, kan met aanpassingen alleen als noodopvang dienen, doch is niet geschikt voor langer verblijf van gedetineerden en is daarmee geen alternatief voor Point Blanche.

De gevangenis Point Blanche huisde op het moment van het bezoek van de commissie 68 gedetineerden. Zoals in de rapportage van de minister is beschreven zijn een aantal werkzaamheden, zoals bijv het herstellen van het dak en de lichten voor de beveiliging, uitgevoerd en zijn andere werkzaamheden in gang gezet. Ten tijde van het bezoek van de commissie werd het nieuwe toegangsgebouw en de toegangscontrole in gebruik genomen. De toegangscontrole is daarmee van binnen de inrichting naar buiten geplaatst. De controle vindt nu plaats voordat de bezoekers het terrein van de gevangenis betreden.

Beveiliging
Het is een goede stap dat de minister het contract met de particuliere bewakingsdienst per 1 januari heeft beeindigd en voor de beveiliging het Vrijwilligerskorps van Sint Maarten heeft ingezet. De commissie heeft dat al lange tijd geadviseerd. De volgende stap moet zijn om op korte termijn eigen beveiligingspersoneel, zoals die is voorzien in het formatieoverzicht, in te zetten. Daarvoor dient echter het personeelsbestand te worden opgeschoond en de formatie met nieuw personeel te worden ingevuld. Dat proces is weliswaar voorzien

in het afsprakenlijstje, zoals dat in oktober met Nederland is overeengekomen, doch de uitvoering daarvan verloopt moeizaam en de huidige stand van zaken is niet duidelijk.

Detentieplan
De commissie roept in herinnering dat zij nu een jaar geleden adviseerde om spoedig met een nieuw plan voor de detentiefunctie op Sint Maarten te komen. De minister heeft daarop door DJI het plan “sanctietoepassing op Sint Maarten, 2019-2023”, detentieplan, op laten stellen en in oktober 2018 in het ministerieel overleg gebracht. In het ministerieel overleg is dit detentieplan vastgesteld ter vervanging van het oorspronkelijke plan van aanpak. Het detentieplan kan echter niet dienen als toetsingskader voor de activiteiten die nodig zijn om de beschreven structuur van de sanctietoepassing concreet uit te voeren. Daarvoor is een uitvoeringsplan met toetsbare en meetbare indicatoren nodig, teneinde de gestelde doelen in de beoogde tijd te kunnen halen en de minister inzicht over de opbouw te geven zodat hij zijn verantwoordelijk voor het gevangeniswezen kan waarmaken.

Afsprakenlijst
De uitvoeringsrapportage van de gevangenis bestaat uit de verbetermaatregelen afsprakenlijst zoals die in oktober 2018 in Nederland is overeengekomen. Hoewel de commissie ziet dat er op diverse onderdelen wel voortgang wordt geboekt moet een en ander toch in het juiste perspectief worden bezien.

Er was een plan van aanpak voor de pre - Irma gevangenis, dat maar zeer beperkt is uitgevoerd. De situatie in de gevangenis werd slechter en dat proces werd door de orkanen nog slechter. Daarop werd een nieuw detentieplan voor de keten geschreven (sept 2018) waarvan de uitvoering nog niet is begonnen; dat moet eerst nog worden voorzien van een uitvoeringplan, omdat een dergelijke omvangrijke keten alleen met een planmatige aanpak met succes kan worden uitgevoerd. Ondanks de inspanningen gaat het in de afsprakenlijst om het zo goed mogelijk bewoonbaar maken van de huidige locatie Point Blanche om de uitgeplaatste gedetineerden te kunnen accomoderen. Hoewel de commissie ziet dat diverse activiteiten uit die afsprakenlijst zijn of worden uitgevoerd, moet worden gecontateerd dat er nog een lange weg te gaan is en dat het huidige tempo geen uitzicht biedt op een snel herstel.

Voor het gelijktijdig van de grond trekken van het nieuwe detentiesysteem is een programmatische aanpak een absolute vereiste. Wederom moet de commissie constateren dat zo’n aanpak nog niet in beeld is. Positief is dat voor het programmamanagement financiering vanuit Nederland beschikbaar is. Onderdeel van het traject is, dat als het proces de nieuwbouw voor de gevangenis vandaag zou starten, de huidige locatie tenminste voor vier jaren acceptabele huisvesting moet kunnen bieden aan 150 gedetineerden. De afsprakenlijst voorziet daar niet in. Ook dit punt heeft de commissie in een separate brief bij de minister onder de aandacht gebracht.

Nieuwbouw gevangenis

De nieuwbouw van de gevangenis wordt in het detentieplan genoemd en de ministerraad heeft reeds ingestemd met het voornemen een nieuwe gevangenis te bouwen. Het is goed in een vroeg stadium te orienteren welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn, ook al omdat voor de financiering van een groot project in de landsbegroting in de komende jaren geen ruimte is. De commissie heeft echter geconstateerd dat er reeds marktpartijen actief zijn en er zelfs concrete bouwplannen ter tafel liggen. Het is daarom dat de commissie met klem wijst op de juiste volgorde der dingen: eerst de goedkeuring van een door alle betrokken partijen opgesteld programma van eisen waar een nieuw gebouw aan moet voldoen. Eerst dient het nieuwe detentiebeleid geheel te zijn uitgewerkt zodat gefundeerd inzicht bestaat in de gewenst capaciteit van de nieuwe gevangenis. Zo kunnen onnodige en extra kosten worden vermeden. Zodra het programma van eisen is goedgekeurd kan vervolgens een openbare aanbesteding uitgaan, waarvan ook de financiering een onderdeel kan zijn.
Essentieel is dat parallel aan het bouwtraject de nieuwe organisatie wordt ingericht: her en bijscholing van personeel, aantrekken nieuw personeel en opleiding. Daarvoor moeten tijdig in de begroting van justitie voldoende financiele middelen worden opgenomen.

4. Overzicht van aanbevelingen en adviezen

1. De commissie handhaaft het advies aan het ministerieel overleg om een harde datum te stellen voor de invoering van de functieboeken bij de politie (de landsrecherche) en de gevangenis.

2. De commissie ontvangt graag op korte termijn van de minister van Justitie het verzoek om een advies over het gewijzigde functieboek, omdat het hier gaat om een wijziging van de eerder vastgestelde gevangenisorganisatie.

3. De commissie doet de minister van Justiti op grond van artikel 17 juncto 29 van de Samenwerkingsregeling de aanbeveling het herziene inrichtingsplan en functieboek binnen twee weken voor advies aan de voortgangscommissie zenden.

4. Adviseert het Ministerieel Overleg de minister van Justitie te wijzen op het in de Samenwerkingsregeling voorgeschreven adviestraject voor wijzigingen van plannen van aanpak waar het gaat om het herziene inrichtingsplan voor de politie en het uitvoeringsplan van aanpak voor het detentieplan.

5. De commissie geeft de minister van Justitie ingevolge artikel 17 juncto 25 van de Samenwerkingsregeling de aanbeveling om op 15 april 2019 een plan van aanpak ter uitvoering van het detentieplan gereed te hebben dat als toetsingskader voor de nieuwe gevangenisorganisatie en de huisvesting van de gedetineerden kan dienen.

6. Er bij de minister op aan te dringen per omgaande een adequaat programmamanagement in te stellen, dat een aanvang moet maken het uitvoeringsplan.

7. De regering van het land uit te nodigen in de begrotingen van 2019 en volgende jaren voldoende en zichtbaar, middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen van aanpak van de politie en detentie inrichtingen op Sint Maarten

8. De commissie adviseert de minister van Justitie dringend om het ministerie van Justitie te reorganiseren en de personeelsformatie op te schonen. Dit is een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de plannen van de politie en de gevangenis.

9. De commissie roept de minister op de functie van hoofd bedrijfsvoering bij de gevangenis spoedig te vervullen.